охорони здоров'я. Ці управлінці не можуть бути обмеженими медичним дипломом. Для досягнення місії закладу, ці управлінці повинні мати не лише природну схильність до лідерства, а й вміння ефективного менеджменту. Наприклад, розуміти, як працює ланцюг створення цінності для клієнта, виявити проблематичні місця в існуючому ланцюгу, які процеси в організації є дійсно необхідними і впливають на кінцевий продукт. Управлінці повинні уміти спланувати роботу закладу: розставити пріоритети, виділити зони відповідальності у команді закладу, вплинути на формування бюджету, при цьому мотивуючи медичний персонал підвищувати свою кваліфікацію, надавати якісну послугу клієнту, розвиватися, орієнтуватися у сучасних дослідженнях. Водночас для цього потрібно збільшити автономію управлінців на рівні закладу, оскільки за умов централізованої системи і постатейного бюджету навіть ефективному управлінцю доволі важко керувати.

Література

1. Contino D.S. (2004). Leadership competencies: knowledge, skills, and aptitudes nurses need to lead organizations effectively. Critical Care Nurse, 24(3): 52-64.

2. Cookson R. (2005). Evidence-based policy making in health care: what it is and what it isn't. J Health Serv Res Policy, 10(2):118-21.

Фігурка М.В.,
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Тернопільського національного економічного університету

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НИЗЬКОКОНКУРЕНТНИХ РИНКІВ НА ПРИКЛАДІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Наявність конкурентних ознак на ринках, які згідно з чинним законодавством зараховано до категорії природних монополій, визначає необхідність внесення змін та удосконалення як державного регулювання, так і менеджменту суб'єктів господарювання, представлених в електроенергетичному секторі економіки, в першу чергу, енергогенеруючих підприємств та обленерго, з метою забезпечення рівних умов функціонування таких суб'єктів, а також забезпечення отримання споживачами якісних послуг при одночасному попередженні зловживань в галузевій ціновій політиці.

Енергетичний ринок України нині втрачає свої базові ознаки у статусі природної монополії. Зокрема, попит на послуги енергетичних підприємств стає еластичним (наприклад, при підвищенні тарифів на електроенергію частина споживачів різних категорій переходить на інші джерела енергії й частково або повністю відмовляються від послуг), при цьому втрачається економічна доцільність використання ефекту масштабу й наростає собівартість послуг. Водночас, залишаються сталими мережева структура ринку, складність входження на галузевий ринок та висока капіталомісткість виробництва. Отже, ринок електроенергетики має властиві ознаки як природної монополії, так і конкурентного ринку. Такі ознаки наявні й на інших ринках природних монополій (наприклад теплоенергетичному). Тому, ми вважаємо необхідним виокремлення, класифікації й грунтовного

дослідження такого виду ринку природної монополії і пропонуємо трактувати його як низькоконкурентний.

Низькоконкурентний ринок є перехідним станом між монополією і конкурентним ринком. Перетворення ринку з монополістичного на конкурентний (чи навпаки) зумовлюють інституціональні умови. Визначальна роль у цьому процесі належить інституціям, що безпосередньо забезпечують функціонування суб'єктів господарювання як на монополізованих ринках, так і на конкурентних. В енергетиці України таку роль виконують інституції, які визначають й забезпечують реалізацію державної політики, незалежні регулятори (наприклад, НКРЕ), муніципальні органи влади, ринкові інституції, зокрема, які представляють соціальну інфраструктуру, комерційне посередництво, комунікаційну, громадсько-політичну, контрольно-ревізійну, фінансово-кредитну та операційну інфраструктури.

Усі названі структурні одиниці інституціональної інфраструктури розвиваються паралельно із розвитком енергетичного ринку, надаючи йому при цьому певних ознак монополістичної конкуренції, що є позитивним з позиції суспільної значущості. Монополізований ринок не зацікавлений в розширенні вимог споживачів та підвищенні якості задоволення існуючих потреб. Поява конкурентних сил ставить представлені на ринку підприємства перед необхідністю постійного удосконалення та інноваційного розвитку заради самозбереження. Користь від цього процесу отримує споживач, оскільки матиме можливість обирати між послугами різної якості та вартості.

Водночас, на електроенергетичному ринку є ще одна специфіка діяльності – концентрація в обмеженого кола власників (акціонерів) усіх операційних процесів – від електрогенерування до передачі та розподілу, що нині ставить під загрозу можливість природного формування адекватного ринку інституційного середовища. Тому, тут є доцільною практика розвинутих країн, де принаймні частина енергетичних потужностей і практично усі підприємства з передачі електроенергії перебувають у державній власності, що унеможливлює зловживання через змову при різних операціях з оптовим ринком електроенергії.

Також, є проблематичним в нинішніх умовах розвивати конкурентні відносини на електроенергетичному ринку з огляду на неможливість споживача обирати безпосередньо надавача електроелектроенергії в умовах існуючої на галузевому ринку (частково) моделі пулу. Хоча б часткове впровадження елементів моделі двосторонніх контрактів, яка добре зарекомендувала себе у Німеччині, дозволило б нівелювати дану проблему.

Отже, здійснення ефективної господарської діяльності в умовах низькоконкурентного ринку, зокрема в електроенергетичній сфері, вимагає від підприємств, представлених на ньому, якісного і доступного обслуговування користувачів, що слугує гарантією виживання таких підприємств при формуванні у споживача можливості альтернативного задоволення потреб. Вирішальну роль в нарощенні такої ефективності може відіграти нарощення конкурентних ознак за підтримки держави на низькоконкурентних ринках, формування ринкового інституційного середовища та корегування політики державного регулювання даних ринків з врахуванням зарубіжного позитивного досвіду та особливостей вітчизняних галузевих ринків.